

Gespot - mei/juni 2018

Wat gebeurt er aan het front van wetenschap en onderzoek? Een selectie van lezenswaardige publicaties uit binnen- en buitenland.

Samengesteld door Joost van Buuren en Chris Knoops

Kantoorwissel verhoogt informatierisico

Heeft een wisseling van accountantskantoor informatiewaarde voor banken? Jazeker, stellen onderzoekers, want de kosten van een lening nemen significant toe in het jaar na de accountantswissel. Volgens de onderzoekers nemen de leningskosten ook toe vanwege een stijging van de controlekosten in het jaar voorafgaand aan de wissel. De resultaten zijn volgens de onderzoekers toe te schrijven aan de verhoging van het informatierisico voor banken ingeval van vrijwillige wisseling van accountantskantoor.

- Francis, B.B., Hunter, D.M., Robinson, D.M., Robinson, M.N., & Yuan, X. (2017). *Auditor changes and the cost of bank debt*. The Accounting Review: 92(3): 1-30. <https://doi.org/10.2308/accr-51553>

Leesbare toelichtingen

Heeft de mate van leesbaarheid van de toelichting in de jaarrekening gevolg voor de besluitvorming van investeerders? Ja, stellen de onderzoekers. Indien een toelichting leesbaarder is, wordt er door jaarrekeninggebruikers minder naar informatie uit andere bronnen gezocht. De onderzoekers stellen dat de besluitvorming rondom waarderingsvraagstukken ingeval van een minder goed leesbare toelichting meer in lijn is met externe bronnen, dan ingeval sprake is van een goed leesbare toelichting. De onderzoekers suggereren dat enerzijds de investeerders een minder goed leesbare toelichting beschouwen als een signaal dat management ruis wil veroorzaken en daarom laten investeerders externe bronnen zwaarder meewegen. Anderzijds kan het ook zijn dat investeerders een goed leesbare toelichting te weinig kritisch beoordelen en externe bronnen te weinig laten meewegen.

- Asay, H.S., Elliott, W.B., & Rennekamp, K. (2017). *Disclosure readability and the sensitivity of Investors' valuation judgments to outside information*. The Accounting Review, 92(4): 1-25. <https://doi.org/10.2308/accr-51570>

Fiscaliteit en juridische structuur

Heeft het vereenvoudigen van de belasting voor kleine ondernemers gevolgen voor de selectie van een juridische structuur van een bedrijf? Onderzoekers stellen dat dit inderdaad het geval is. Zij baseren zich op een empirische analyse in 27 EU-landen over de periode 2004-2010. In landen waar een vereenvoudigd belastingregime van toepassing is op bepaalde juridische bedrijfsvormen, wordt daar vaker voor gekozen.

- Bergner, S.M., & Heckemeyer, J.H. (2017). *Simplified tax accounting and the choice of legal form*. European Accounting Review, 26(3): 581-601. <https://doi.org/10.1080/09638180.2016.1264881>

Toekomst accountantsberoep volgens accountants zelf

Op basis van verschillende wetenschappelijke bronnen ontstaat de impressie dat de toekomst van het accountantsberoep onzeker is. Zo zouden technologische ontwikkelingen het beroep overbodig kunnen maken. Ada Sneekes analyseert de toekomst van het accountantsberoep vanuit het perspectief van de accountancy zelf. Een analyse van de inhoud van 32 praktijkpublicaties met toekomstvisies van de big four en beroepsorganisaties wijst uit dat accountants nieuwe technologie juist zien als een kans. Technologie kan helpen de controlepraktijk te verbeteren en biedt mogelijkheden voor nieuwe diensten. Daarnaast erkennen zij de nodige verbeterpunten, zoals de accountants' vaardigheden, relevantie van de rapportages en focus in het controleproces. In dit artikel wordt een samenvatting gegeven van bedreigingen en kansen voor het accountantsberoep, zoals dat naar voren komt uit de praktijkpublicaties.

- Sneekes, A.M. (2018). *De toekomst van het accountantsberoep: bedreigingen en kansen*. Een analyse van praktijkpublicaties van de big four-accountantskantoren en beroepsorganisaties, MAB, 92(3/4): 63-73. <https://doi.org/10.5117/mab.92.23737>

Welke factoren zijn van invloed op de oordeels- en besluitvorming van accountants?

Herman van Brenk doet verslag van zijn onderzoek naar de gezamenlijke effecten van beloningsprikkels, omgevingsfactoren en persoonlijkheidskenmerken op de oordeels- en besluitvorming van accountants. Het is belangrijk om rekening te houden met persoonlijkheidskenmerken, omdat beloningsprikkels een verschillende invloed hebben op de oordeels- en besluitvorming van accountants op basis van verschillen in idiosyncratische eigenschappen van accountants. De resultaten laten zien:

- dat winstdeling gebaseerd op prestaties van de accountantsorganisatie leidt tot meer conservatisme in de rapporteringsbeslissingen van audit partners, maar alleen wanneer sprake is van een kleine cliënt en de accountant gevoelig is voor zowel beloningen als straffen;
- dat winstdeling gebaseerd op prestaties van de partner leidt tot minder conservatisme in de rapporteringsbeslissingen van audit partners met een hoge mate van openheid;
- dat een bonus voor controlekwaliteit en hoge opdrachtdruk de controlekwaliteit van accountants met een lage drive verhogen, maar controlekwaliteit verlagen van accountants met een hoge drive.

Deze uitkomsten laten consistent zien dat de effecten van beloningsprikkels niet voor iedereen op dezelfde manier van toepassing zijn.

- Brenk, H.M. van (2018). *Een overzicht van drie studies naar de effecten van beloningsprikkels, omgevingsfactoren en persoonlijkheidskenmerken op oordeels- en besluitvorming van accountants*. MAB, 92(3/4): 75-85. <https://doi.org/10.5117/mab.92.25063>

Nut van harmonisatie verslaggevings- en controlestandaarden

Internationaal is veel energie gestoken in de implementatie van een consistente set verslaggevingsregels (in ieder geval voor beursfondsen) en controlestandaarden. Desondanks blijven verschillen bestaan tussen de jaarrekeningen van ondernemingen en de uitvoering van de accountantscontrole. Cultuur, taal, nationale gebruiken en uitzonderingen blijven bijvoorbeeld zorgen voor verschillen. Daarnaast is er veel vrijwillige informatie waar de IFRSs niet op van toepassing zijn, waardoor ondernemingen hun eigen keuzes kunnen maken binnen algemene principes. Arjan Brouwer gaat in op een aantal oorzaken voor verschillen en op de informatiewaarde van verschillen. Een bepaalde mate van harmonisatie kan positief zijn voor de vergelijkbaarheid van informatie, maar te ver doorgevoerde standaardisatie kan leiden tot verlies aan informatiewaarde en is derhalve niet wenselijk.

- Brouwer, A.J. (2018). One size doesn't fit all. Over haalbaarheid en wenselijkheid van harmonisatie en standaardisatie van verslaggeving en accountantscontrole. MAB, 92(3/4): 87-95. <https://doi.org/10.5117/mab.92.25167>

Kwaliteit gedeponeerde jaarstukken grote en middelgrote rechtspersonen

Ruud Vergoossen en Ton Meershoek concluderen uit hun onderzoek van de gedeponeerde jaarstukken van grote en middelgrote rechtspersonen over het boekjaar 2015 dat de termijnen voor het opmaken, vaststellen en deponeren niet altijd nageleefd worden en dat de gedeponeerde jaarstukken niet altijd compleet zijn. In een aantal gevallen is de naleving van wettelijke bepalingen of stellige uitspraken van de Raad voor de Jaarverslaggeving gebrekkig zonder dat daarvan melding wordt gemaakt in de accountantsverklaring. De auteurs pleiten voor een verplichte deponering van het bestuursverslag door grote en middelgrote rechtspersonen en voor een wettelijke verankering van het kasstroomoverzicht.

- Vergoossen, R.G.A., & Meershoek, A.W.J. (2018). De gedeponeerde jaarstukken van controleplichtige rechtspersonen. MAB, 92(3/4): 97-109. <https://doi.org/10.5117/mab.92.24968>

Strategisch HR-beleid

De auteurs analyseren op welke wijze big four-accountantsorganisaties met hun HR-beleid strategisch reageren op de nieuwe wet- en regelgeving. Het onderzoek is gebaseerd op 24 diepte-interviews (merendeel met partners en HR-managers) binnen accountancy, consultancy en tax advisory. De auteurs concluderen dat de gewijzigde wetgeving belangrijke implicaties heeft voor het HR-beleid op zowel korte als lange termijn en dat de big four-accountantsorganisaties met dit HR-beleid een meer bureaucratische managementbenadering bevorderen in plaats van een benadering gebaseerd op professionaliteit. Deze meer bureaucratische benadering maakt het mogelijk om met hedendaagse institutionele druk om te gaan, maar zij creëert ook beperkingen voor het management van professionele organisaties.

- Taminiau, Y., Heusinkveld, H.S., Visser, C., & Verschoor, M. (2018). Strategisch HR-beleid van Big 4-accountantsorganisaties. MAB, 92(3/4): 111-124. <https://doi.org/10.5117/mab.92.23742>

In hoeverre maken beroepsbeoefenaars gebruik van wetenschappelijk onderzoek?

Dit onderzoek naar de wijze waarop Nederlandse beroepsbeoefenaars in de accountancy en controlling gebruik maken van wetenschappelijke kennis laat onder andere zien dat mechanismen bij accountants anders werken dan bij controllers en vooral dan bij organisatieadviseurs, en dat accountants ook minder belang hechten aan de lessen vanuit de wetenschap. Het geeft inzicht in de behoefte aan valorisatie van wetenschappelijke kennis door beroepsbeoefenaars en in de mate waarin de beroepsbeoefenaars daadwerkelijk van aangereikte kennis gebruik zullen maken.

- Emanuels, J., Jansen, E.P., & Grabundzija, P. (2018). Het gebruik van wetenschappelijk onderzoek door beroepsbeoefenaars: een empirisch onderzoek MAB, 92(3/4): 125-135.
<https://doi.org/10.5117/mab.92.25119>

Deel dit artikel

GERELATEERD

GESPOT | 02 april 2019

Gespot - maart 2019

Wat gebeurt er aan het front van wetenschap en onderzoek? Een selectie van lezenswaardige publicaties uit binnen- en buitenland. →

GESPOT | 05 oktober 2018

Gespot - september 2018

Wat gebeurt er aan het front van wetenschap en onderzoek? Een selectie van lezenswaardige publicaties uit binnen- en buitenland. →

GESPOT | 23 mei 2018

Gespot - april/mei 2018

Wat gebeurt er aan het front van wetenschap en onderzoek? Een selectie van lezenswaardige publicaties uit binnen- en buitenland. →

NIEUWS | 06 maart 2018

MAB nu 'open access'

Het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie (MAB), opgericht in 1924, is vanaf deze maand in 'open access' voor iedereen vrij toegankelijk. →

GESPOT | 31 januari 2018

Gespot - januari 2018

Wat gebeurt er aan het front van wetenschap en onderzoek? Een selectie van
lezenswaardige publicaties uit binnen- en buitenland. →
